



Melden en Traceren van onveilige diervoeders

informatieblad 70 / 13 maart 2006

Wat verandert er in 2005 ?

Vanaf 1 januari 2005 is de Algemene Levensmiddelen Verordening (General Food Law) van kracht. Daarmee wordt traceerbaarheid verplicht voor iedereen die levensmiddelen en diervoeders produceert, vervaardigt, verwerkt, opslaat, vervoert of distribueert. Met een goed systeem voor traceerbaarheid moet een bedrijf snel en nauwkeurig producten uit de handel kunnen nemen als er sprake is van een gevaar voor de volksgezondheid.

De ALV is onderdeel van een Europese aanpak voor het bewaken van voedselveiligheid. Deze aanpak is begin 2000 vastgesteld in een witboek voedselveiligheid. Algemene beginselen en voorschriften op het gebied van levensmiddelen zijn al van kracht sinds 28 januari 2002. Ook de oprichting van de Europese Autoriteit voor voedselveiligheid (EFSA) is inmiddels een feit. De verplichte traceerbaarheid is een volgende stap in het maken van Europese afspraken over voedselveiligheid.

Wie is verantwoordelijk?

Bedrijf is verantwoordelijk

Het bedrijf dat levensmiddelen of diervoeders produceert (verwerkt, enz.), is en blijft zelf verantwoordelijk voor de veiligheid van zijn producten. Bedrijven moeten zelf bewaken en beoordelen of hun producten voldoen aan de wettelijke normen en veilig zijn voor consumptie door mens of dier.

Traceerbaarheid is vanaf 1 januari 2005 verplicht voor alle bedrijven die levensmiddelen of diervoeders produceren, verwerken of distribueren. Ook stoffen die in levensmiddelen of diervoeder verwerkt worden en dieren die voedingsstoffen produceren, moeten traceerbaar zijn.

VWA als toezichthouder

De VWA controleert steekproefsgewijs of bedrijven aan hun verplichtingen voldoen. De VWA is daarmee toezichthouder en géén keuringsinstantie. In eerste instantie moet een bedrijf zelf beoordelen of een bepaalde partij onveilig is. De meldwijzer kan een hulpmiddel zijn bij het bepalen of een product schadelijk of ongeschikt is en dus gemeld moet worden bij de VWA. Als de VWA vaststelt dat een bedrijf zijn verantwoordelijkheid niet neemt, zal de VWA maatregelen nemen. De meldwijzer kunt u vinden in het webdossier melden en traceren.

Traceringsprocedure opstellen

Voedselveiligheid continue bewaken

Bedrijven moeten in kaart brengen welke risico's op het gebied van voedselveiligheid een bepaald productieproces met zich meebrengt. Deze analyse gebeurt op basis van het HACCP-principe: een analyse gericht op het vaststellen van kritische controlepunten. Bedrijven moeten deze kritische punten zorgvuldig bewaken. Op die manier waarborgen zij redelijkerwijs veilige producten als het gaat om bekende risico's. Ondanks dit systeem kunnen toch voedselveiligheidsproblemen ontstaan, bijvoorbeeld als gevolg van menselijke fouten of meetfouten of omdat een gevaar nog niet bekend of erkend was. In dat geval kan alleen een goed traceringssysteem voorkomen dat consumenten onnodig te maken krijgen met onveilige producten. HACCP is op sinds 1 januari 2006 verplicht voor producenten van diervoeders, maar nog niet voor boeren, tuinders en anderen uit de primaire sector.

Traceerbaarheid systeem en procedures

Vanaf 1 januari 2005 moeten producenten in het bezit zijn van een traceerbaarheidssysteem. In zo'n systeem is het volgende geregeld

- de manier waarop een bedrijf gegevens die nodig zijn voor het traceren bijhoudt (administratie: handmatig of geautomatiseerd)
- de stappen die een bedrijf neemt in het geval van onveilige producten (traceringsprocedure).

Op verzoek van de VWA moet een bedrijf op ieder moment inzicht kunnen geven in dit traceerbaarheidssysteem.

Om welke gegevens gaat het?

Een bedrijf moet op ieder moment kunnen aantonen van wie producten zijn ontvangen en aan wie producten zijn geleverd. Het gaat dan om de volgende gegevens:

- van wie komen (voor zover relevant) de grondstoffen van het onveilige product (naam en adres) het soort product
- aan wie zijn onveilige producten geleverd (naam en adres)
- de datum van leverantie

Het traceerbaarheidssysteem moet bedrijven in staat stellen om deze gegevens binnen vier uur aan de VWA te verstrekken. De termijn van vier uur geldt per locatie.

Naast de verplichte gegevens is het wenselijk om zoveel mogelijk relevante informatie over het product vast te leggen. Denk daarbij aan datum van ontvangst van de producten, etiketgegevens, productiecode en omvang van een partij levensmiddelen, diervoeders of grondstoffen.

Bewaartermijn voor gegevens

Traceerbaarheidsgegevens moeten vijf jaar bewaard worden. Bevat het product een houdbaarheidsdatum? Dan is de bewaartermijn gelijk aan de houdbaarheidsdatum plus zes maanden. Een houdbaarheidstermijn ontslaat een bedrijf niet van zijn verantwoordelijkheid om problemen die ontstaan ná de houdbaarheidstermijn op te lossen. Een bedrijf moet dus goed de risico's afwegen om gegevens korter dan 5 jaar te bewaren.

Voor wie verplicht?

Deze traceringsverplichting geldt vanaf de primaire productie, inclusief diervoederbedrijven, tot en met de retailer. Oftewel: van diervoederbedrijf tot en met supermarkt. Iedere schakel is verantwoordelijk voor één stap vooruit en één stap terug traceren.

Traceren binnen het bedrijf (interne tracering)

Interne traceerbaarheid wil zeggen: het kunnen koppelen van grondstoffen die het bedrijf binnenkomen aan de producten die het bedrijf weer verlaten. Interne tracering is niet verplicht, maar kan de omvang van een crisis of calamiteit en daarmee ook de omvang van een terughaalactie aanzienlijk beperken.

Voor het opzetten van een interne tracering kan een traceringsanalyse gebruikt worden. Dit is een analyse van momenten en handelingen die kritisch kunnen zijn voor het kunnen (blijven) traceren van levensmiddelen en diervoeders. Die handelingen kunnen zich voordoen tijdens het in ontvangst nemen, het productieproces (processing) en de levering van eindproducten. Denk daarbij aan momenten van (mogelijke) vermenging tijdens het productieproces of bij restverwerking of aan risico's op vermenging tijdens transport.

Omvang van de terughaalactie

De VWA stelt vooraf geen eisen aan de omvang van de terug te halen partij. Bedrijven moeten de omvang bepalen op basis van een traceringsanalyse die zij zelf uitvoeren. Als een bedrijf echter niet eenduidig kan aantonen tot welke producten het voedselveiligheidsprobleem beperkt is, zal de VWA alle producten van dat bedrijf als onveilig beschouwen.

Melden en terughalen: diervoeders

Melden en terughalen: diervoeders

De procedure voor het terughalen van producten is afhankelijk van de aard van het probleem. Bij diervoeders worden onveilige producten niet verder gesplitst in schadelijk of ongeschikt.

Melden en traceren van onveilige diervoeders

Constaateert u dat u een schadelijk product heeft verhandeld, start dan direct de traceringsprocedure. Dat wil zeggen:

1. (Dier)gezondheidsgevaar? Direct waarschuwen!
Kan het probleem ernstige gevolgen voor het dier (ziekte, verwondingen of sterfgevallen) opleveren? Dan moet u de afnemer van het onveilige diervoeder waarschuwen, eventueel door middel van een waarschuwing die aan de daarvoor gestelde richtlijnen voldoet. Gebeurt dit niet naar behoren, dan kan de Minister van LNV het bedrijf tot een waarschuwing verplichten. Is de volksgezondheid in gevaar, dan geldt het stappenplan.
2. Melden bij de VWA
Meldt het voedselveiligheidsprobleem vervolgens direct bij de VWA via het gratis telefoonnummer 0800 0488 (24 uur per dag, 7 dagen per week).
3. Gegevens verzamelen
Ga na aan welke bedrijven de onveilige producten (mogelijk) geleverd zijn en stel (indien relevant) vast wie de leverancier van de onveilige grondstof of het onveilige product is. Vul deze informatie indien mogelijk aan met gegevens over de hoeveelheid, productcodes en de datum van levering en de datum van ontvangst. Breng de VWA binnen vier uur na de melding op de hoogte van deze gegevens.
4. Terughalen bij afnemers en informeren van toeleveranciers
Informeert de toeleverancier van het onveilige product over het probleem. De toeleverancier moet vervolgens binnen vier uur in kaart brengen wie zijn toeleveranciers zijn. De keten bestaat in de praktijk uit maximaal vijf schakels. Op die manier is binnen 24 uur bekend waar het onveilige product zich in de keten bevindt. De toeleverancier informeert ook de andere afnemers van zijn onveilige product en verstrekt deze gegevens aan de VWA.

Het bedrijf is zelf verantwoordelijk voor een effectieve tracering en het oplossen van het geconstateerde probleem. De VWA houdt toezicht op de afhandeling van het probleem.

Publiekswaarschuwing

Als het consumeren van een diervoeder tot nadelige effecten kan leiden bij dier- of volksgezondheid, en de afnemers van dit diervoeder zijn niet allen direct te benaderen, moet het bedrijf de afnemers van diervoeder via de media waarschuwen. Afhankelijk van het verspreidingsgebied van het product moet dat via landelijke of regionale dagbladen en altijd in combinatie met een persbericht.

Richtlijnen voor een publiekswaarschuwing

Voor de opzet en inhoud van een publiekswaarschuwing zijn heldere richtlijnen opgesteld. Deze zijn beschikbaar in het webdossier melden en traceren op de VWA-website. De VWA heeft op de website een overzicht van reeds uitgebrachte publiekswaarschuwingen.

Contactgegevens VWA

Melden van onveilige producten doet u direct via telefoonnummer 0800-0488.

Dit nummer is 24 uur per dag en 7 dagen per week gratis bereikbaar.